

Un obxecto, unha historia invisible



Maletín de cirurxián

Cara a 1800

Fabricado polo Obradoiro Galonte de París.

Este maletín de cirurxián contén o instrumental cirúrxico necesario para amputar mans, brazos, pes ou pernas.

Durante séculos esta foi unha práctica habitual na atención sanitaria e no campo de batalla.

Experimentados na arte de amputar, non dubidaban en “cortar polo san”

As especiais circunstancias da vida a bordo nas embarcacións que facían longas travesías, e especialmente naquelas da Armada que participaban nos enfrontamentos bélicos, fixeron necesario contar con persoal sanitario e o equipamento mínimo para atender a enfermos e feridos.

No século XVI e XVII o habitual era deixar a atención sanitaria das tripulacións en mans de modestos barbeiros ou sangradores.

No século XVIII a Armada Española vailles encomendar aos cirurxiáns a atención sanitaria, e cada un debía embarcar co seu propio maletín co instrumental.

Neses tempos este oficio non pertencía ao corpo médico e non tiñan unha sólida formación académica. Bastante experimentados na arte de amputar e con poucos coñecementos para aplicar remedios médicos, non dubidaban moito en “cortar polo san” ante lesións de mediana importancia.

Xa no século XIX, máis profesionalizados e integrados na carreira de Medicina, a sanidade naval recoméndalles evitar recorrer ás amputacións en primeira instancia.



Ilustración do libro de Hans von Gersdorff, *Manual da arte de curar feridas*, ca. 1540

Blas de Lezo é un claro exemplo da actuación dos cirurxiáns navais

Blas de Lezo foi un dos mariños máis destacados da Armada Española. En 1714, con apenas 26 anos, xa perdera unha perna, un brazo e un ollo. O seu paso polas mans dos cirurxiáns navais deu lugar a unha tese doutoral baixo o título *Blas de Lezo, os seus cirurxiáns e o nacemento da cirurxía moderna española*.

Nesas condicións levou a cabo con éxito campañas contra piratas e corsarios que atacaban os intereses de España nas costas das colonias americanas.

En 1732 formou parte da expedición que recuperou a cidade de Orán que caera en mans do corso Bey de Alxer. **Desta expedición expoñemos un dos diarios de navegación na Sala da Conquista do mar.**

A súa maior fazaña foi a de repeler, contra todo prognóstico, o ataque da Armada inglesa á cidade de Cartaxena de Indias a pesar de que estaba en clara desvantaxe: os ingleses contaban con 170 barcos e 31.000 homes, mentres que Blas de Lezo só dispoñía 6 barcos, 3.000 homes e as fortalezas da cidade. O seu mellor recurso foi unha táctica intelixente e a toma de decisións acertadas en contra a opinión do vicerrei.

Lezo morrería como consecuencia das feridas recibidas e en Londres, anticipándose aos feitos, deron a batalla por gañada e acuñaron medallas conmemorativas con Lezo axeonllado ante o almirante inglés, coa lenda: “o orgullo español humillado polo almirante Vernon”. **Unha reprodución desta medalla expone tamén na sala da Conquista do mar.**

